

13. HAFTA

**Atatürk
İlkeleri(Halkçılık-Milliyetçilik-Laiklik)**

Halkçılık

Halkçılık, Atatürkçü Düşünce Sisteminde, milliyetçilik, milli egemenlik ve tam bağımsızlık ilkeleriyle birlikte, daha Milli Mücadele Döneminin başlarından itibaren en çok vurgulanan unsurlardan birisi olmuştur.

Zira Cumhuriyet öncesi dönemin en önemli halkçılık belgesi, Mustafa Kemal tarafından yazılan 1921 Anayasasının giriş bölümü olan bölümdür. Bu bölümde halkın içinde bulunduğu yoksulluğu gidermek, mutluluk ve refahını sağlamak, bu doğrultuda toprak, eğitim, adalet, ekonomi ve tüm toplumsal işlerde halkın öncelikli gereksinimlerinin yerine getirilmesi gerekir denivordu.

Halkçılık

Atatürk'ün halkçılık anlayışını üç ana unsur üzerinde görmek mümkündür.

- 1) Türkiye Cumhuriyeti, belli bir zümreye değil doğrudan halka dayanır. “Bugünkü varlığımızın temel niteliği, milletin genel eğilimini ispat etmiştir. O da halkçılık ve halk hükümetidir”. Ayrıca Atatürk, halkın devletinde bütün gücün halkın elinde olduğu belirten şu sözleri söylemiştir: “Bizim görüşümüz ki halkçılıktır- kuvvetin, kudretin, egemenliğin, idarenin doğrudan doğruya halka verilemesidir, halkın elinde bulundurulmasıdır. Bizim hükümet biçimimiz tam bir demokrat hükümettir, dilimizde bu hükümet, halk hükümeti olarak ifade edilir.”

Halkçılık

2-) Atatürk, halkın içindeki sosyal dilimleri ve kümeleri, sadece iş alanları ve meslekleri bakımından farklı görmüştür. Ancak bu meslek sahipleri diğerleri ile aynı saygınlığa sahiptir. “Türkiye Cumhuriyeti, halkını ayrı ayrı sınıflardan olmuş değil, fakat kişisel ve toplumsal hayat için iş bölümü nedeniyle çeşitli, mesleklere ayrılmış bir toplum olarak görmek esas ilkelerimizdendir” diyen Atatürk, bütün vatandaşları bir birine eşit olarak görmektedir. Ona göre, kimsenin, kimse üzerinde bir ayrıcalığı bulunmamaktadır.

Halkçılık

3-) Atatürk, halkçılığının esaslarından biri de halkın mutluluğunun, yine halkta bir bütün olarak sağlanmasıdır. Bunun için de herkesin çalışmasını öngörmektedir. “Ne olduğumuzu bilelim. Kurtulmak, yaşamak için çalışan ve çalışmaya mecbur olan bir halkız. Bundan dolayı her birimizin hakkı vardır ki yetkisi vardır, yoksa arka üstü yatmak ve hayatını çalışmaktan uzak geçirmek isteyen insanların bizim toplumumuz içinde yeri yoktur.” Bu sözlerden de anlaşıldığı üzere halkçılık, toplum düzenini, çalışmaya ve hukuka dayandırmak isteyen bir toplum sistemidir.

Milliyetçilik

Türk İstiklal harbini ve inkılâbını başarıya götüren yol Milliyetçilik ilkesinden geçmektedir. Milliyetçilik, millet gerçeğinden hareket eden bir fikir akımı, olmakla birlikte çağımızın geçerli bir sosyal politika prensibidir.

Zira Mustafa Kemal; Samsun'a ayak bastığı günden itibaren, ulus bilinciyle hareket etmiş, bu bilince dayalı devlet kurma başarısını göstermiştir. Onu başarılı kılan çağın gerçeğine uygun bir ulusal bilince dayanmış olması, imparatorluk sevdasına kapılmamasıydı.

Milliyetçilik

Atatürk'ün milliyetçilik anlayışı akılcı, çağdaş, medeni, ileriye dönük, demokratik, toplayıcı, birleştirici, yüceltici, insancıl ve barışçıdır. Çağdaş milliyetçilik, akıcı ve gerçekçidir. Atatürk'ün milliyetçilik anlayışı, milleti oluşturan fertlerin; doğum yerleri, büyüdükları yurt köşeleri, eğitim düzeyleri, meslekleri, mezhepleri ne olursa olsun, onları bir bütünün parçaları olarak görür ve bu şekilde kabul eder. Atatürk'ün milletimize kazandırdığı milliyetçilik ilkesi: milleti ve ırkı biyolojik bir gerçek olmaktan daha çok, "tarihi, sosyal ve kültürel" bir realiteye dayandırmış olmasıdır. Atatürkçü dünya görüşü açısından milliyetçilik anlayışı; başka milletlerin varlığına saygı gösteren, kendi milletine de kayıtsız şartsız saygı isteyen evrensel bir milliyetçiliktir.

Milliyetçilik

Atatürk'ün milliyetçilik anlayışını, kendi sözlerinden daha açık bir şekilde anlamak mümkündür, o diyor ki: "Vakıa bize milliyetçi derler, fakat biz öyle milliyetçileriz ki, bizimle işbirliği eden bütün milletlere hürmet ve riayet ederiz. Bizim milliyetçiliğimiz her halde bencil ve mağrurane bir milliyetçilik değildir."

Laiklik

Laik kelimesi, dilimize Fransızca “laique”, kelimesinden gelmiştir. Bu kelimenin aslı ise Yunanca “laikos” sıfatıdır. “Laikos” sıfatı “laca” isminden türemiştir. “laca” Yunancada “halk, kalabalık, yığın” anlamına gelmektedir. Bu durumda “Laikos” “halka, kalabalığa, yığına ait sıfattır. Ortaçağ’dan sonra ise “laikos” kelimesi, yalnızca din dışında kalanlar için kullanılan bir terim haline gelmiştir.

Türk inkılâbının ve Atatürk’ün laiklik anlayışı her şeyde olduğu gibi Türkiye’nin özel şartlarından doğmuştur. Türkiye’nin laikliğe geçiş şartları batının laikliğe geçişinden farklılık göstermiştir.

Laiklik

Laiklik ilkesinin yerleşmesi aşama aşama olmuştur. Mesela Cumhuriyetin ilanından sonra halifelik, meclis dışında kaynağını millettten alan dini başkanlık görevi niteliğine büründü. Nihayet 3 Mart 1924 tarihinde, Halifelik kaldırıldı. Böylece laik devlet ilkesine geçişte önemli bir aşama gerçekleşmiş oldu.

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk anayasası olan 20 Nisan 1924 tarihli Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun ikinci maddesi , “Türkiye Devleti'nin dini İslam'dır” hükmünü taşıyordu. Atatürk anayasanın laik esaslara uydurulması gerektiğini gerçek laikliğe ancak bu suretle kavuşulacağını belirtmiştir. Söz konusu hüküm, 10 Nisan 1928 tarihli ve 122 sayılı kanunla kaldırıldı. Gerekçe olarak da devletin laik ve demokratik bir cumhuriyete yönelmesi gereği gösterilmiş

Laiklik

CHP'nin 1931'deki kongresinde parti ilkelerini meydana getiren 6 ana hedef parti programında gösterilmiştir. Bu hedeflerden birisi olan laiklik, 1937 yılında yapılan bir değişiklikle anayasada yer almış ve laiklik anayasal bir kurum olmuştur.

Atatürk'ün laiklik anlayışını, kendi sözlerinden daha açık bir şekilde anlamak mümkündür, o diyor ki, "din bir vicdan meselesidir. Herkes vicdanının emrine uymakta serbesttir. Biz dine saygı gösteririz. Düşünüşe ve düşünceye karşı değiliz. Biz sadece din işlerini, devlet ve millet işleriyle karıştırmamaya çalışıyoruz. Kasti ve eyleme dayanan tutucu hareketlerden sakınıyoruz", demiştir.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1.

Atatürk ilkelerinden hangisinin vatani düşman işgalinden kurtarmakta önemli rolü olmuştur?

- ☐ A) Milliyetçilik
- ☐ B) Laiklik
- ☐ C) Halkçılık
- ☐ D) İnkılâpçılık

2.

Osmanlı Devleti'nin siyasi, kültürel, sosyal teşkilatlanmasını din eksenli olarak yapması; Türkiye Cumhuriyeti Dönemi'nde yapılan inkılâplarda aşağıdakilerden hangisinin aktif olarak uygulanmasına sebep olmuştur?

- ☐ A) Laiklik
- ☐ B) Devletçilik
- ☐ C) Cumhuriyetçilik
- ☐ D) Halkçılık

3.

Atatürk, din ve mezhep ayrımları ile ilgili sürtüşmelerin ulusal birliğı ne denli sarstığını çok iyi bilen bir lider olarak, aşağıdaki ilkelerden hangisinin uygulanması konusunda kesinlikle ödün verilmemesini istemiştir?

- ☐ A) Devletçilik
- ☐ B) Milliyetçilik
- ☐ C) İnkılâpçılık
- ☐ D) Laiklik

4.

Toplumsal eşitlik kavramı, Atatürk ilkelerinden hangisiyle doğrudan ilişkilidir?

- ☐ A) İnkılâpçılık
- ☐ B) Halkçılık
- ☐ C) Cumhuriyetçilik
- ☐ D) Devletçilik

5.

- I. Sınıf egemenliği yerine, sınıflar arası dengenin kurulması**
- II. Gelir dağılımında fırsat eşitliğinin sağlanması**
- III. Sosyal devlet anlayışının geliştirilmesi**

Yukarıdaki gelişmeler, aşağıda belirtilen Atatürk ilkelerinden hangisi ile yakından ilgilidir?

- ☐ A) Devletçilik
- ☐ B) Cumhuriyetçilik
- ☐ C) Milliyetçilik
- ☐ D) Halkçılık

CEVAP ANAHTARI

1- A

4- B

2- A

5- D

3- D

13. Hafta Ders Konuları Burada Sonlanmaktadır

HOŞÇAKALIN